

سید الشہداء خطری فارس

ابو الفضل بہت رضوی

حضرت سید السادات الاعظم

احمد بن موسیٰ الکاظم (ع)

محمد رضا سنگری

روز عید غدیر ۹۵/۶/۳۰

فصلنامه علمی-پژوهشی

سرشناسه : سنگری محمدرضا ، ۱۳۳۳
عنوان و نام پدیدآور : ابوالفضل نهضت رضوی / محمدرضا سنگری
مشخصات نشر : شیراز : انتشارات شاهچراغ (ع) ، ۱۳۹۶
مشخصات ظاهری : ۱۶۸ ص ؛ ۵/۱۴-۵/۱۱ س م
شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۸۹۵۰-۱۳-۴
وضعیت فهرست نویسی : فیبا
یادداشت : کتابنامه
موضوع : احمدین موسی (ع) ، ۵۲۰۳ ق - سرگذشتنامه
رده بندی کنگره : BP ۵/۵۳ الف ۳۵ س ۹ ۱۳۹۶
رده بندی دیویی : ۹۸۴/۲۹۷
شماره کتابشناسی ملی : ۵۰۴۸۵۲۵

از خیابان آرمده، مقابل بیمارستان دکتر نجابت انتشارات شاهچراغ (ع)

هن: ۳۳۳۱۶۰۳۳ و ۳۳۲۲۱۹۱۶

ابوالفضل نهضت رضوی

دکتر محمدرضا سنگری

شابک ۹۷۸-۶۰۰-۸۹۵۰-۱۳-۴

شمارگان ۱۰۰۰ نوبت چاپ اول ۳۹۶

لینتوگرافی/چاپ و صحافی : شریعت

صفحه آرایشی : آریان پارس

طراح جلد : مجتبی پیراسته

قیمت : ۶۰۰۰ تومان

Printed in the Islamic Republic of Iran - Shiraz

حق چاپ برای انتشارات شاهچراغ محفوظ است

مراکز پخش :

شیراز، درب حرم احمدین موسی (ع)، انتشارات شاهچراغ ۳۳۲۲۱۹۱۶

خیابان زند، روبروی خ خیام، دارالکتب شهید مطهری ۳۳۳۱۶۰۳۳

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه	۷
فرزندان موسی بن جعفر (ع)	۱۲
سعیده خاتون ماحمد مادر احمد بن موسی	۱۶
۱. دانش و معرفت	۱۷
۲. امانت‌داری و رازداری	۱۸
۳. بصیرت، درایت و فطانت	۲۶
۴. امام‌شناس و ولایت‌مدار	۲۹
۵. نیایشگر و پرهیزگار	۳۲
ولادت احمد بن موسی (ع)	۳۵
ویژگی‌های شخصیتی احمد بن موسی (ع)	۳۷
۱. عبادت عاشقانه و خاضعانه	۳۹
۲. تسلیم و رضا	۴۲
۳. عشق و ارادت به امام	۴۷
۴. صلابت و شجاعت	۵۱
۵. مفسر و کاتب قرآن	۵۶
۶. زهد و تقوا و اخلاص	۵۹
۷. معلم و مربی	۶۱
۸. آراسته به فضایل اخلاقی و معنوی	۶۵
۹. آزادی بردگان، برده‌نوازی	۶۸
نقش انگشتی احمد بن موسی (ع)	۷۴
تحلیل نقش انگشتی حضرت احمد بن موسی	۸۲
فرقه‌های شیعی انحرافی در عصر احمد بن موسی (ع)	۸۴

۸۵	۱. ناووسیة.....
۸۵	۲. اسماعیلیة.....
۸۷	۳. مبارکیة.....
۸۷	۴. فطحیة.....
۸۸	۵. سمطیه (سمیطیه).....
۸۸	۶. احادیة.....
۸۹	۷. وصیة نامه امام و موضع احمد بن موسی (ع).....
۹۴	۸. اندیشه های انحرافی عصر احمد بن موسی (ع) در ایران.....
۹۵	۱. اندیشه غلو (ملات).....
۹۹	۲. اندیشه خارج (خوارج).....
۱۰۱	۳. اندیشه های 'جاء امرئ'.....
۱۰۲	۴. اندیشه جبر و 'سعر'.....
۱۰۶	۵. اندیشه تفویض / سوزنه نامعلولی.....
۱۰۹	هجرت به ایران.....
۱۱۳	آمدن احمد بن موسی (ع) به ایران.....
۱۱۷	بررسی گزارش ها.....
۱۱۹	مسیر حرکت حضرت احمد بن موسی (ع).....
۱۲۱	منازل و مراحل سفر به ایران.....
۱۲۳	منازل راه از مدینه تا فارس.....
۱۲۷	حماسه ی کُشن.....
۱۲۸	نبرد سه روزه.....
۱۳۰	نیرنگ به میدان می آید.....
۱۳۳	شهادت حضرت سید میراحمد بن موسی (ع).....
۱۳۵	کشف مزار.....
۱۳۹	ریشه تعدد نام ها و مکان های زیارتی.....
۱۴۲	فرزندان حضرت احمد بن موسی.....
۱۴۴	سلام نامه ی احمد بن موسی (ع).....
۱۵۳	سلام نامه ی اُمّ احمد.....
۱۵۹	منابع.....

باسمه تعالی

مقدمه

سرزمین فارس، پناهگاه امن پاکان و پارسایان، سرزمین ادب و فرهنگ و مدفن و مشهد شهبان و ارزندان آل رسول است؛ شهدا و سفرایی که در راه نشر، ژرفابخشی و گسترش معارف و ارزش‌ها، تکاپوی عالمانه و عاشقانه داشته‌اند.

روشن‌ترین «چراغ» در میان این پاکان پادشاه، حضرت احمد بن موسی الکاظم علیه‌السلام است که به سبب منزلت و بیعت می‌توان او را «سیدالشهدای خطه فارس»، و به پاس شجاعت و فداکاری در دفاع از حریم آرمان و فرهنگ رضوی، او را «ابوالفضل نهضت رضوی» نامید. او را «سیدالسادات الاعاظم» خوانده‌اند که گواه سرآمدی، عظمت روح، جلالت و شکوه سیرت و سلوک و پایگاه و جایگاه والا و برجسته‌ی او در میان خاندان موسی بن جعفر (ع)، پس از عالم

آل محمد (ص)، حضرت علی بن موسی الرضا (ع) است.

او را «شاه چراغ» نامیده‌اند چرا که «سراج» رهپویان راه حقیقت، شمع جمع دلدادگان ولایت رضوی و مشعل درخشان در نشان دادن «راه» و عبور رهنوردان از سنگلاخ‌ها و عقبه‌ها و پرتگاه‌های هولناک هراس‌انگیز است. حضرت احمد بن موسی (ع) چراغ راه راه‌یافتگان، رهجویان، راه‌پویان و راه‌گم‌کردگان است.

مطالعه کنی این چلچراغ هدایت، ما را به «اسوه‌ای» رهنمون می‌سازد که جزو معارف استوار، علم و حلم، صداقت و صراحت، معرفت و حکمت، مراداری و مردخواهی، سخاوت و بخشش و فتوت و جوانمردی نداشت و همین است که او را «سیدالکریم»^۱ نیز گفته‌اند؛ یعنی کانون کرامت و بزرگواری و بزرگ‌مشی.

آنان که گوش هوش دارند و به تعبیر حافظ محرم پیغام سروش‌اند، می‌توانند صدای رسای حضرت شاه چراغ را بشنوند که با فرقی شکافته، تشنه‌کام، غریب و مظلوم، همچو جد غریب و مظلومش حسین (ع) تا آخرین دم شهادت تکبیر می‌گوید و زمزمه و ترنم نرم قرآن از لبانش دور نمی‌شود.

شهید سرفراز فارس، فدایی نهضت رضوی، هنوز صدای رسایش

در رزمگاه شیراز پیچیده است که رویاروی سپاه «قُتلغ خان»، حاکم و فرمانده سپاه جرّار و خونخوار عباسی، در قریه‌ی «کُشن» فرایند می‌زند: «الله اکبر، یا محمد، نصر من الله و فتحٌ قریب» و خون از جای جای زره‌اش می‌جوشد و با همان زخم‌ها، همچنان می‌جنگد و سرانجام در همین خاک قدسی که اینک مدفن اوست، در زیر آوار خانیه‌ی که بر سرش ویران کردند - با فرقی شکسته می‌خواند: «انا لله و انا الیه راجعون و الحمد لله رب العالمین». سیدالشهدای شیراز، حافظ و کاتب رنانه قرآن، هنوز صدایش آشنای گوش‌های هوشمند و نیوشمند است که کنار بارگاهش می‌شنوند: واعتصموا بحبل الله جميعاً ولا تفرقوا^۱ ... و مگر حبل الله ولایت امیرالمؤمنین علی(ع) و خاندان او نیست؟

احمد بن موسی‌الکاظم(ع) که عمده‌ی عمر برکت‌خیز و رحمت‌آمیزش در «یُسیره مدینه» به کتابت قرآن گذرانده بود، هنوز و هنوز این سخن مولای سخن - علی(ع) - را زمزمه می‌کند که: علیکم بکتاب الله، فانّه الحبلُ المتین و النورُ المبین لا یجوزُ یقام و لا یزِیغُ فیسْتَغْتَبُ^۲!

بر شما باد به کتاب خدا که ریسمان محکم است و نور آشکار...

۱. سوره آل عمران/ آیه ۱۰۲

۲. نهج البلاغه، خطبه ۱۵۵

هرگز کژی نپذیرد تا نیازمند راست کردن باشد و از حق باز نگردد، تا به راه حقش باز گردانند.

هنوز از «یسیره» در حلقه‌ی برادران و شاگردانش، بلیغ و فصیح این سخن را می‌توان شنید که: هَذَا بَيَانٌ لِلنَّاسِ وَ هُدًى وَ مَوْعِظَةٌ لِّلْمُتَّقِينَ^۱.

درست است که پس از شهادت، خانه‌ای را که در آن محاصره شده بود و تا آخرین نفس در آن جنگیده بود بر سرش خراب کردند و ۱۷۰ سال بعد (سال ۳۷۲ هجری قمری در عصر عضدالدوله دیلمی) مزارش را یافتند و خاک زدند، اما هنوز از آن خانه - همین مدفن شریف و عزیز او - تلاوت قرآن و نجوای عارفانه و عاشقانه‌ی او را می‌توان شنید.

مدفن او «ارض مقدس» است و «بَلَد طَيِّب» و زائرانش، توفیق یافتگانی که در محضر نور روشنی می‌یابند و به راه چراغی در جان دست می‌یابند که ظلمت می‌زداید و روشنی می‌آورد و راه به سمت رستگاری و رشد و راستی می‌گشاید. زیارت شاه‌چراغ، زیارت انبیا و اوصیاست و درنگ در ساحت آسمانی او، در معرض نسیم ملکوت و لاهوت قرار گرفتن است.

زیارت شاه چراغ، زیارت شجاعت، سخاوت، معرفت، صداقت و کرامت است و مگر می شود کسی در چنین فضایی تنفس کند و آراسته به این فضائل نگردد؟ صحن شاه چراغ و حرم او «مدرسه ی فضیلت» است و ابوالفضل نهضت رضوی، زائران خویش را می نویثاند و سیراب می کند. خوشا آنان که با معرفت و محبت در این بارگاه کام می گذارند و کام می گیرند؛ این حضور مقبول حضرت پروردگار است. چرا که «شاه چراغ»، در سیرت و سلوک و نهضت خویش مقبول «عنا» شد و «مؤید» او؛ پس به زائران او جز این نمی توان گفت: که قبول هستند و مقبول، پس زیارتتان قبول.

www.ketaboon.ir